

In deze nieuwsbrief o.a.:

- **Jan Kastelein overleden**
- **Nationale Molendag**
- **Even voorstellen:**
  - **Nieuw bestuurslid**
  - **Leerling-molenaar**
- **Bezoek fam. Slotboom**
- **Molenweetjes**

Bestuurslid Jan Kastelein overleden.

Op 9 december 2016 is Jan Kastelein overleden.

Jan is vanaf de oprichting in 2004 van Stichting De Arkduif bestuurslid geweest. Hij was met name belast met het begeleiden van de restauraties en het onderhoud van de molen.

We verliezen met het overlijden van Jan een zeer betrokken en deskundig collega-bestuurder.

Molen De Arkduif heeft om deze reden 6 weken "in de rouw gestaan".

Even voorstellen:

Nieuw bestuurslid:

Onlangs hebben wij **Peter Domburg** bereid gevonden de plaats van Jan Kastelein binnen het bestuur in te nemen.

Evenals Jan beschikt hij over een technische en bouwkundige achtergrond en zal zich derhalve belasten met het onderhoud van de molen.

Nieuwe leerling molenaar

Mijn naam is Bernard Melchers.

Geboren in 1955 in Friesland en al vanaf mijn 4e jaar inwoner van Bodegraven. Vader van 3 kinderen en inmiddels al 4 keer opa.

In het dagelijks leven ben ik adviseur bij een ingenieursbureau. Vanuit mijn werk kom ik veel in aanraking met techniek. Molens hebben altijd al mijn interesse gehad en na een bezoek aan een 300 jaar oude houtzaagmolen wist ik het zeker, hier wil ik meer van weten.

September vorig jaar ben ik met de cursus begonnen en doe ik mijn opleiding tot Vrijwillig Molenaar op De Arkduif.

De molenaars Peter van der Heide en Peter van Hoey Smith brengen mij de fijne kneepjes van het molenaarsvak bij.

Als onderdeel van mijn opleiding zal ik ook nog ervaring op doen bij verschillende poldermolens.

Groet,

Bernard Melchers, leerling-molenaar

Nationale Molendagen

De 45ste Nationale Molendagen worden dit jaar op zaterdag 13 (en zondag 14) mei gehouden.

Dit weekend vormt de uitgelezen kans om een molen van binnen te bekijken. Ruim 900 molens door het hele land zullen draaien en/of malen waarvan het merendeel ook de deuren voor je open zet. Ga ook naar binnen en ervaar van dichtbij het stoere karakter van de molen en de molenaar.

.De molen beleef je pas echt als je binnen bent!

Je kent de molen vast van één van jouw dagelijkse routes naar school, werk of familie en vrienden. De molens zijn beeldbepalend voor Nederland. Maar deze monumenten beleef je pas echt, wanneer je binnen bent.

Aangedreven door wind en water, voel je de molen trillen, kloppen en bonken.

Kom tijdens de Nationale Molendagen naar een molen bij jou in de buurt en ervaar hoe hij bijvoorbeeld graan tot meel maalt of water uit de polder pompt.

Alle deelnemende molens staan vanaf begin mei op www.molens.nl.

Molen De Arkduif is op zaterdag 13 mei a.s. van 10.00 tot 16.00 uur geopend.

De molenaars heten u dan van harte welkom.

Voor de kinderen ligt er een Molenkleurboekje klaar en worden er pannenkoeken gebakken.

Molentaal:

Wat zegt een molenstand?

Vreugdestand

De molen staat in de 'vreugd', bij geboorte, een etmaal lang. Bij huwelijk, gedurende twee weken van ondertrouw en op de dag van het huwelijk met de vlag in de bovenste wiek. Bij dorpsfeesten, zolang het feest duurt. Bij jubilea, één dag.

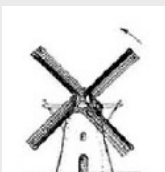
Rouwstand

In Rijnland, waar bij overlijden de saamhorigheid onder de molenaars goed tot uiting komt, onderscheiden we twee soorten rouw: zware en lichte rouw. Bij overlijden van de molenaar gaat de molen een jaar en zes weken in de rouwstand (zware rouw). Voor andere sterfgevallen, zoals iemand uit het molenaarsgezin, een buurman, molenaar, een poldermeester, een molenmaker of iemand uit het dorp, enz. staat hij zes weken in de rouwstand.

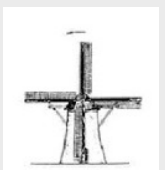
Lange Rust

De kruisstand (diagonaal) is de ruststand. Deze stand wordt gebruikt als de molen voor een langere periode niet gebruikt wordt (bijvoorbeeld bij de windwatermolen, op het moment dat er voor een langere periode geen regen verwacht wordt en de molen niet hoeft te malen). Toen de wieken nog niet van staal waren, werd dit gebruikt om doorhangen te voorkomen.

Korte rust

Als de molen niet wordt gebruikt, maar de molenaar heeft het voornemen binnenkort weer te gaan malen hebben de wieken de stand van een kruis: de rust is dan van korte duur.

Bron:
www.rijnlandsemolenstichting.nl

Bezoek familie (Jan) Slotboom aan de molen.

Historie:

Het is 1942 als Anton Slotboom (1911-1988) besluit in zijn woonplaats Bodegraven voor zichzelf te beginnen. Als gedreven meubelmaker en molenaar beschikt hij over voldoende ervaring en vakmanschap om de stap te wagen. In een schuurtje naast de molen wordt de werkplaats ingericht, en de eerste lintzaag aangeschaft. Ondanks de moeilijke tijden laten de opdrachtgevers niet lang op zich wachten. De eerste orgelbankjes vinden vanuit Bodegraven hun weg naar tevreden klanten, waarna de productie van kasten volgt, en een meubelfabriek in spé is geboren.

In de loop der jaren is het bedrijf, thans onder de naam INTERSTAR en gevestigd in Assen, uitgegroeid tot een hoogstaand maker van designkasten.

Ontvangst fam. Slotboom - 19 maart 2017

Afgelopen zondag 19 maart was het zover. **Jan Slotboom**, zoon van Anton Slotboom en woonachtig in Assen had er van wakker gelegen. Een bezoek aan de Arkduif. Hij heeft met zijn ouders en broers en zussen op de molen gewoond. Omdat hij 85 wordt is er door zijn kleinkinderen een bezoek aan de molen De Arkduif georganiseerd.

Jan is samen met kinderen en kleinkinderen op bezoek geweest en werden in 2 groepen rondgeleid door molenaar Peter en vrijwilligster Nicoline.

Jan Slotboom heeft tot zijn 25e jaar op de molen gewoond. Zijn grootvader (Jan Willem) en vader (Anton) en waren resp. van 1927 tot 1931 en van 1931 tot 1956 molenaars op de Arkduif.

Zijn vader Anton is in de oorlogsperiode, naast zijn molenaarswerk begonnen met een meubelmakerij die in een loods was gevestigd direct naast de molen. Dit bedrijf is uiteindelijk zoals gemeld vertrokken uit Bodegraven en is nu gevestigd in Assen onder de naam Interstar.

Herinneringen:

Jan heeft tijdens zijn bezoek vandaag veel herinneringen opgehaald. Hieronder een opsomming van de verhalen die we van hem hebben gehoord.

Zo hebben we gehoord dat de molen vroeger vanuit de Rijn bereikbaar was via een watergang die tot de achterkant van de molen doorliep.

De doorgang, waarvan de resten nu nog bij de Jacobs ladder en luiwerk te zien zijn, was met een stalen schuifdeur afgesloten.

Door de watergang kon het schip met graan vanuit de Rijn direct tot de molen worden gebracht waarna de zakken met graan vanuit het schip, met het luiwerk naar de maalzolder werden gehesen. Het losse graan werd in de put van de Jacobs ladder gelost en met de Jacobs ladder naar de silozolder gebracht.

In de oorlog is deze Jacobs ladder gebruikt om munitie te verbergen voor de Duitsers. De bakjes van de Jacobs ladder werden volgestort met munitie. Ook wapens werden verborgen gehouden in de molen.

Onderduikers zijn in de molen ondergebracht. Als er onraad was vluchten ze naar een ruimte tussen de molen en het woonhuis. Hierdoor waren ze niet te vinden door de Duitsers.

Dat de veiligheid vroeger minder aandacht kreeg blijkt wel uit het verhaal dat Jan als kind, achter zijn vader aan, in het gevlucht klom en met een vriendje tot op de kap klom. Samen zaten ze dan hier een tijdje om van het uitzicht over het dorp en de landerijen te genieten.

Een ander vriendje van hem, een zekere Van Aalst van de Overtocht, ging zelfs zover dat hij in het gevlucht de horizontale roe helemaal uitliep. Ook werd verteld dat zijn vader Anton, om een weddenschap, zich een keer helemaal rond heeft laten draaien in het gevlucht.

Tijdens de rondleiding door de molen kwamen er nog andere herinneringen boven.

Toen we op de steenzolder waren, werd door Jan verteld, dat het leren plaatje op de balk met de tekst “niet spuwen” hier is aangebracht omdat er een knecht met astma de neiging had om als gevolg van het meelstof, nogal veel te spugen. Dit deed hij vooral op de steenzolder. Dit was niet echt bevorderlijk voor de reinheid van het meelproduct.

Op de luizolder aangekomen vertelde hij ooit de naam van een vriendinnetje in het hout te hebben gekerfd. Deze tekst is nu nog terug te vinden!

Het luien (hijsen) van het binnengebrachte graan is ook nog gedaan met een mechanisch luidwerk met behulp van een “levensgevaarlijke” band aandrijving op een motor die buiten de molen in een loods stond. Restanten hiervan zijn nog op de meelzolder te zien.

Al met al een leuke dag voor de familie Slotboom, waarbij vele herinneringen zijn opgehaald en ook wij, molenaars en vrijwilligers, weer meer inzicht hebben gekregen in de geschiedenis van de molen begin vorige eeuw.

Vrienden van De Arkduif

Van de Vrienden van De Arkduif mochten wij onlangs ook dit jaar weer een donatie ontvangen. Hiervoor zeggen wij allen hartelijk dank.

Ook Vriend worden van De Arkduif (donatie € 15,— p.j.)? Aanmelden kan via: vrienden@molendearkduif.nl.

Onderhoud:

Wieken:

In het najaar 2016 zijn de wieken van De Arkduif gecontroleerd.

Daarbij is gebleken dat de inmiddels ruim 40 jaar oude stalen roeden door roest zijn aangetast en binnen enkele jaren vervangen dienen te worden.

PS:

Onlangs vond in Amersfoort een informatiebijeenkomst plaats, georganiseerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voor eigenaren met molens met in de afgelopen jaren geplaatste nieuwe, **deelbare roeden**.

Geconstateerd is dat er problemen kunnen optreden met deze roeden. Reden voor de RCE en De Hollandse Molen om de betreffende eigenaren te adviseren voorlopig niet met de betrokken molens te draaien.

Molen De Arkduif, heeft geen deelbare roeden; de stalen roeden bestaan bij ons uit één lengte.

Meer molentiaal:

“VOOR DE PRINS”

De molen draait maar de stenen staan niet in het werk.

Hij draait “voor de Prins”, zoals dat in het jargon heet.

In 1573 en 1574 vond het Beleg van Leiden plaats. De Spaanse troepen onder bevel van Hertog van Alva wilden de stad innemen, maar stuitten op groot verzet van de bewoners van de stad en de troepen, die onder aanvoering van Prins Willem van Oranje de stad met hand en tand verdedigden.

De Spanjaarden besloten dan ook de tactiek van de uithongering toe te passen. Geen persoon kon de stad meer in of uit. De molens, die goed zichtbaar op de stadswallen stonden draaiden volop zodat aanvankelijk voldoende meel voorhanden was voor de bakkers om daar het brood van te bakken.

Voor de Spanjaarden was het een kwestie van geduld, ... dacht men. Immers op het moment, dat de molens zouden stilvallen zou de voorraad geheel verbruikt zijn en kon Leiden worden ingenomen. Vandaar dat Prins Willem van Oranje de molenaars beval, om ook bij wegvallen van voorraden de stenen uit het werk te zetten en de molens voortdurend te laten draaien. Ze draaiden zo in opdracht (= voor) de Prins!

Via inundatie door de Watergeuzen, die bij Gouda de dijken doorstaken zijn de Spanjaarden uiteindelijk verdreven.

Jaarlijks op 3 oktober viert men het Leids Ontzet met hutspot, haring en ..... wittebrood!

Peter vHS—Molenaar

MOLEN DE
ARKDUIF

Stichting De Arkduif

Correspondentieadres / secretariaat:

Burg. G.R. Vonklaan 6, 2411 AZ Bodegraven

Internet-adres:

www.molendearkduif.nl

E-mailadres:

info@molendearkduif.nl

Inschrijving KvK:

Den Haag nr. 28101660

BTW nr.:

8137.52.048.B.01

Bank:

IBAN NL14 RABO 0398 8633 18